

1996-2000 YILLARI ARASINDA KAFKAS ÜNİVERSİTESİ VETERİNER FAKÜLTESİ İÇ HASTALIKLARI KLİNİĞİNE GETİRİLEN RPT'Lİ SIĞIRLARIN İSTATİSTİKSEL DEĞERLENDİRMESİ

Başaran KARADEMİR*

Mehmet ÇİTİL*

Geliş Tarihi : 12.04.2001

Özet: Bu araştırmada, 1996-2000 yılları arasındaki Kafkas Üniversitesi Veteriner Fakültesi, İç Hastalıklar Kliniğine getirilen siğirler içinde RPT'li siğirlerin, ırk, cinsiyet ve yaşları esas alınarak yıllara ve aylara göre değerlendirildi.

Beş yıl süresince RPT olgularının tüm siğirler içerisindeki oranının artarak devam ettiği saptandı. Yıl içindeki toplam siğirlere RPT'lilerin oranları 1996: % 14,23, 1997: % 24,36, 1998: % 22,58, 1999: % 24,64 ve 2000: % 28,42. Beş yıl süresince de gelen toplam siğir sayısı 2323, RPT'li siğir sayısı 529 (% 22,77) olarak bulunmuştur. Beş yıl toplamı verilerine göre, olguların yaz sezonunda azaldığı, ilkbahar ve sonbahar sezonlarında da arttığı gözlemlendi. Cinsiyete göre dağılım oranları dişilerde % 85,63, erkeklerde % 14,37, ırklara göre dağılım oranları ise Yerli % 37,05, Esmer % 26,47, Simental % 18,34, melez % 18,15 olduğu tespit edildi. Yine, RPT olgularının 4 yaşında en fazla düzeyde olduğu görüldü. Bu araştırma ile, RPT'nin Kars bölgesinde önemli olduğu belirlendi.

Anahtar Sözcükler: Siğir, Reticuloperitonitis Travmatika.

Statistical Evaluation of Cattle with TRP Submitted to the Clinics of Internal Disease, Faculty of Veterinary Medicine, Kafkas University Between 1996 - 2000

Summary: In this study, cattle with TRP admitted to the Clinics of Internal Disease, Faculty of Veterinary Medicine, Kafkas University between 1996 - 2000 were evaluated according to their breed, sex and age.

Cases of TRP have increased continually during the five year period. Rate of TRP cases were 14,23 % in 1996, 24,36 % in 1997, 22,58 in 1998, 24,64 % in 1999 and 28,42 % in 2000. Of 2323 cattle submitted to the clinics, 529 (22,77 %) were diagnosed as having TRP. The number of cases decreased in summer and rose in spring and autumn. The rates were 85,63 % in female and 14,37 % in male. TRP rates were 37,05 % in indigenous breed, 26,47 % in Swessbrown, 18,34 % in Simmental and 18,15 % in cross breeds. Rates of TRP cases were the highest at age of four.

It was indicated that TRP was important in Kars region by this study.

Key Words: Cattle, Traumatic Reticuloperitonitis.

GİRİŞ

Retikulo Peritonitis Traumatika (RPT), keskin ve delici yabancı cisimler tarafından retikulumun delinmesi sonrasında peritonun yangılanması olayıdır¹, batan yabancı cisim ilerleyerek perikarditis, pleuritis, mediastinal lenf yumrusu yangısı, karaciğer, dalak veya diframda apse oluşumu gibi komplikasyonlara da neden olabilir².

Akut lokal peritonitis, klinik olarak iştah ve süt verimi kaybı, orta dereceli ateş, ruminal durgunluk ve abdomende lokal ağrı ile karakterizedir. Batmış olan yabancı cismin oluşturduğu peritonitis, yabancı cismin etrafında fibröz dokunun oluşmasıyla hızla iyileşebileceği gibi, kronikleşebilir veya yaygın diffuz peritonitis haline de dönüşebilir³.

Çivi, tel gibi kesici ve delici yabancı cisimlerin yutulması hastalığın etyolojisini oluşturur¹⁻⁹. Bu tip etkenlerin yutulmasında pika, siğirlerin yemlerinde seçici olmaması, ağız iç yapısının anatomik durumu etkilidir³⁻⁵.

Teşhiste, klinik bulgular, lökosit formülünün nötrofiliye kayması, gluteraldehit testi, serum protein düzeylerindeki değişiklikler, ferroskopik ve radyolojik muayenelerden yararlanılır^{1,2,4,6,9-13}, Yabancı cisim olduğu yerde sabitlemeye yönelik konservatif veya yabancı cismin uzaklaştırılmasına yönelik operatif tedavi ile genel peritonit tedavisi denenebilir^{3,5}.

Hastalığın verim kaybı, tedavi masrafları gibi birçok sebepten dolayı büyük ekonomik kayıplara neden olduğu bilinmektedir^{1,3,5,6,8}.

RPT'nin ülkemiz sığırcılığının en önde gelen hastalıklarından biri olduğu bildirilmektedir⁸. Hastalığın, yörede varlığı ve yaygınlığı diğer araştırmacılar tarafından da bildirilmiştir^{7,14,15}.

Bu araştırmanın amacı, yörenin en büyük hayvan hastanesi olan KAÜ Veteriner Fakültesi Klinikleri, İç Hastalıklar Kliniğine 1996-2000 yılları arasında getirilen hayvanlar içinde RPT teşhisi konulmuş hastaların yaş, ırk ve cinsiyete göre dağılımını ortaya koymaktır.

MATERYAL ve METOT

Bu araştırmanın materyalini 1996-2000 yıllarında Kafkas Üniversitesi Veteriner Fakültesi İç Hastalıklar Kliniğine getirilen hayvanların kayıtları oluşturmuştur. Çalışmada kliniğe kabul edilen hayvanlar içindeki RPT'li sığırların sayıları ve oranları ortaya çıkartılmıştır. Aynı zaman da RPT'li sığırların ırk, cinsiyet, yaşa göre tasnifleri ve sayısal değerlendirmeleri yapılmıştır.

BULGULAR

1996-2000 yıllarında KAÜ. Veteriner Fakültesi İç Hastalıklar Kliniği'ne getirilen RPT'li sığırların ırk, cinsiyet ve yaşlarına göre aynı zamanda kliniğimize geldikleri aylara ve yıllara göre dağılımları Tablo 1-6' da gösterilmiştir. Kliniğimize getirilen hastalarda, RPT vak'aları bir yaş ve üzerindeki sığırlarda gözlemlendi. Bu sebepten dolayı bir yaş üzeri esas alınarak incelendiğinde yıllara göre kliniğe gelen sığırlar içinde RPT'li olanların oranı Tablo 7'de gösterilmiştir. Tablolarda ırk olarak 'Melez' ırkını, kültür ırklarının (Montofon, Simmental, Holştayn) yerli ırklarla oluşturduğu melezler meydana getirmiştir. Yerli ırkların kendi aralarındaki melezleri ise yerli ırk olarak kabul edilmiştir. Grafik 1'de 1996-2000 yılları arasındaki toplam veriler aylara göre gösterilmiştir.

TARTIŞMA ve SONUÇ

RPT olgusuna sütçü sığırlarda, etçi sığırlardan daha fazla rastlandığı bildirilmiştir¹. 1996-2000 yılları arasında RPT'li sığırların, ırklarının değerlendirilmesinde kabaca çoktan aza doğru sırasıyla Yerli, Esmer, Simmental ve melez ırklarından oluştuğu görülmektedir (Tablo 6). Bu sıralamanın ırkların hastalığa du-

yarlılığını gösteriyor şeklinde yorumlamak yanlış olur. Tablo 7'den anlaşılacağı üzere RPT'li sığır ırklarının sayısı, fakültemiz kliniğine gelen sığır ırklarının sayısı ile orantılı olduğu görülmektedir. Kliniğimize daha çok yerli ırklar gelmekte, RPT vakalarında diğer ırklara oranla yerli ırklarda daha fazla teşhis edilmektedir. Kliniğe gelen sığır ırklarının içinde RPT'lilerin oranlarına bakılacak olursa özellikle süt verimi yüksek sığır ırklarının, oranlarındaki fazlalık kaynak bilgileriyle uyum içindedir^{1,3,9}.

RPT'li sığırlarda dişilerin oranı erkeklerin oranından fazla bulunmuştur (Tablo 1-6). Bu durumun sebebi çoğunlukla erkek sığırların erken yaşlarda et olarak değerlendirilmeleri olabilir. Buna karşılık dişiler çoğunlukla damızlık ve süt verimleri için tutulmakta, uzun yıllar hayatta kalabilmektedir. Böylelikle uzun yaşam süreçleri içinde özellikle gebelik ve süt verimleri esnasında mineral madde ve diğer gereksinmelerine bağlı olarak Pikaya, arkasından da RPT'ye yakalanma riskleri artmaktadır⁵.

RPT'nin süt emen buzağılar dışında her yaştaki sığırlarda ve yılın her mevsiminde gözlemlendiği bildirilmiştir⁶. Bu çalışmamızda, 4 yaşlarında RPT'li sığırların sayılarının en üst düzeye ulaşması (Tablo-6), ineklerin süt verim düzeylerinin en fazla olduğu yaşlara⁵ paralel bir seyir izlemiştir. Bu yaştan sonraki azalma ise yaş olarak çevrede sığır popülasyonunun azalmasına, buna bağlı olarak da kliniğe gelme oranlarındaki düşüşe bağlanabilir. Kars yöresinde yetiştirici buzağı doğumlarını Aralık - Mart ayları arasında olmasını istemektedir. Kliniğe gelen RPT'li sığırların yıl içindeki dağılımlarından hastalığın gebelik periyodu ile uyum içinde olduğu gözlenmektedir (Tablo 1-6, Grafik 1). Söz konusu durum kaynak bilgileri ile uyum içerisindedir^{3,5}. Kars yöresinde sığırlar, genellikle Haziran-Eylül ayları arasında yaylada olduklarından kliniğe getirilme imkanları sınırlı olmaktadır. Bu zaman aralığındaki düşük düzeyin sebebi yayla sezonu olmasına bağlanabilir. Aynı zamanda hastalığın meradaki hayvanlarda daha seyrek görüldüğü de bildirilmiştir³.

Tablo 1-5'den anlaşılacağı üzere RPT vakaları artarak devam etmiştir. Söz konusu durum RPT olaylarında KAÜ. Veteriner Fakültesi kliniklerinin hayvan sahipleri tarafından za-

manla daha çok tanınması ve RPT'nin tedavisinde başarı düzeyinin artmasından dolayı daha çok hasta hayvanın kliniklere gelmesine bağlanabilir.

Araştırmanın sonucu olarak KAÜ. Veteriner Fakültesi İç Hastalıklar kliniğine gelen RPT vakalarının sayıca çok olması, RPT hastalığının yöre için ciddiyetini ortaya koymaktadır. Konu ileri araştırmalarla çok daha ayrıntılı olarak ele alınarak, ortaya konulmalıdır. Böylelikle bölgede, geçimini büyük oranda sığır yetiştiriciliğinden sağlayan insanların hastalıktan doğan ekonomik kayıpları azaltılabilir.

KAYNAKLAR

- Ok M, Aslan V: Retikulo-peritonitis traumatica sığırların teşhis ve prognozunda kan proteinleri ve gluteraldehit testinin önemi. *Vet Bil Derg*, 10 (1-2):90-95, 1994.
- Özdemir H: Retikulo peritonitis traumatica olgularında klinik ve hematolojik çalışmalar ile serum protein fraksiyonları üzerinde araştırmalar. *Doğa Tu Vet Hay Derg*, 13(3):213-221,1989
- Radostits OM, Blood OM, Gay CC: Veterinary medicine. Eighth edition. Bailliere Tindal 1994. London.
- Aslan V, Ok M: Yangı semptomu ile seyreden hastalıklarının teşhis ve prognozunda yeni ve basit bir test: Gluteraldehit. *Türk Vet Hek Derg*, 2(9): 24-27.1991.
- Aytuğ CN, Görgül S, Tuncer ŞD, Alaçam E, Gökçen H, Yılmaz K: Reticulo-peritonitis traumatica. Sığır Hastalıkları. İkinci baskı. Tümvet Yay. No:3, 1991, İstanbul.
- Batmaz H: Klinik olarak normal sığırlar ile retikulo-peritonitis traumatica'lı sığırların teşhis ve prognozunda serum protein elektroforezi ve SGOT, SGPT ile LDH enzim düzeyleri üzerinde karşılaştırmalı araştırmalar. *Doğa- Tu Vet Hay Derg*, 14:467-478,1990
- Özba B, Gökçe G, Irmak K, Baran V, Sural E: Sığırlarda akut RPT olgularının sağaltımı ve önlenmesinde mknatis kullanımının önemi. *KAÜ Vet Fak Derg*, 3(2): 157-160, 1997.
- Şahal M, Güzel N, Kaya İ, Bilgili H, Tanyel B: Retikulo-peritonitis travmatikalı süt ineklerinde pre-ve postoperatif klinik ve biyokimyasal değişiklikler. *AÜ Vet Fak Derg*, 40(2):261-280,1993.
- Yoshida Y: Electrophoretic studies on serum proteins in cows with traumatic pericarditis. *J Vet Med Sci*, 53(1):5-11.1991.
- Batmaz H: Sığırlarda perikarditis ve myokarditis traumatica'nın ayırıcı tanısında SGOT ve LDH enzim düzeylerinin önemi üzerine deneysel araştırmalar I. *UÜ Vet Fak Derg*, 7(1-3):1-5.1988.
- Batmaz H: Sığırlarda perikarditis ve myokarditis traumatica'nın ayırıcı tanısında serum protein elektroforezinin önemi üzerine deneysel araştırmalar II. *UÜ Vet Fak Derg*, 7(1-3):7-10.1988.
- Brown JM, Kingrey BW, Rosenquist BD: The hematology of chronic bovine reticuloperitonitis. *Am J Vet Res March*, 255-264,1959.
- Liberg P: Gluteraldehyde and formol-gel test in bovine traumatic peritonitis. *Acta Vet Scand* 22:78-84,1981.
- Gökçe G, Şendil Ç, Sural E: 1996 yılında Kafkas Üniversitesi Veteriner Fakültesi kliniklerine getirilen hayvanların iç hastalıklarının istatistiksel değerlendirilmesi. *KAÜ Vet Fak Derg*, 3(2): 181-186, 1997.
- Karademir B: 1999 yılında KAÜ Veteriner Fakültesi İç Hastalıklar Kliniklerine kabul edilen hayvanların genel durumu. *IÜ Vet Fak Derg*, Baskıda.

Tablo 3: 1998 Yılı RPT'ii sığır verileri
Table 3: The data of cattle with TRP in 1998.

Ay/Yıl	Yaş		Yaş/Yılı														
	Yerli	%	Eme	Sım-mental	Mêlez	Erkek	Dijî	1	2	3	4	5	6	7	8	9	≥10
1	6	6,59	3	2	1	0	1	0	0	2	2	0	2	0	0	0	0
2	8	8,79	4	2	1	1	1	7	0	3	1	1	3	0	0	0	0
3	8	8,79	5	1	2	0	1	7	1	1	2	2	0	0	1	0	0
4	7	7,69	5	1	1	0	0	7	0	1	0	3	1	1	1	0	0
5	2	2,20	1	0	0	1	0	2	0	0	0	1	0	1	0	0	0
6	4	4,40	2	0	2	0	4	0	1	0	1	2	0	0	0	0	0
7	3	3,30	2	0	1	0	0	3	0	2	1	0	0	0	0	0	0
8	4	4,40	3	1	0	0	1	3	1	0	1	1	1	0	0	0	0
9	8	8,79	2	0	2	4	2	6	0	2	3	1	0	2	0	0	0
10	12	13,19	4	1	4	3	2	10	0	2	3	3	2	0	2	0	0
11	20	21,98	4	9	3	4	0	20	1	1	3	7	2	4	1	0	0
12	9	9,89	5	3	0	1	3	6	2	1	0	2	2	0	0	0	0
n	91		40	20	17	14	11	80	5	12	15	21	18	9	2	0	0
%			43,96		21,98		18,68		15,38		12,09		19,78		2,20		0,00

Tablo 1: 1996 yılı RPT'ii sığır verileri
Table 1: The data of cattle with TRP in 1996.

Ay/Yıl	Yaş		Yaş/Yılı														
	Yerli	%	Eme	Sım-mental	Mêlez	Erkek	Dijî	1	2	3	4	5	6	7	8	9	≥10
1	3	4,23	1	2	0	0	1	0	1	0	0	0	0	1	0	0	0
2	7	9,36	2	1	2	1	6	1	0	2	2	0	1	1	0	1	0
3	13	18,31	2	9	0	2	6	7	3	2	1	3	2	1	1	0	0
4	7	9,86	1	0	0	6	3	4	3	0	0	1	0	1	1	0	0
5	6	8,45	1	3	0	2	0	6	0	1	0	1	2	0	1	0	0
6	1	1,41	1	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1	0	0	0	0
7	4	5,63	1	2	1	0	4	1	0	0	1	2	0	0	1	0	0
8	7	9,86	4	1	1	0	7	0	3	1	0	0	2	0	1	0	0
9	2	2,82	1	0	0	1	0	2	0	0	1	0	1	0	0	0	0
10	5	7,04	1	0	3	1	2	3	1	7	1	0	0	0	0	1	0
11	7	9,86	2	3	1	1	6	1	1	2	2	1	0	0	0	0	0
12	9	12,68	1	4	2	2	0	9	0	3	0	2	2	0	1	0	1
n	71		18	26	9	18	14	57	10	13	8	12	7	11	3	6	0
%			25,35		36,62		19,72		20,58		19,72		15,49		4,23		8,45

Tablo 4: 1999 Yılı RPT'ii sığır verileri
Table 4: The data of cattle with TRP in 1999.

Ay/Yıl	Yaş		Yaş/Yılı														
	Yerli	%	Eme	Sım-mental	Mêlez	Erkek	Dijî	1	2	3	4	5	6	7	8	9	≥10
1	12	8,38	4	1	4	3	2	10	1	0	1	0	4	4	1	0	0
2	11	7,59	5	4	1	1	1	10	0	0	3	2	1	2	0	2	1
3	19	13,10	8	3	3	5	1	18	0	2	3	4	6	1	1	2	0
4	13	8,97	5	3	4	1	3	10	1	2	0	2	4	3	1	0	0
5	14	9,66	11	2	1	0	2	12	0	1	0	3	4	2	1	0	2
6	13	8,97	6	4	2	1	0	13	1	1	2	0	1	2	2	4	0
7	9	6,21	6	1	0	2	1	8	0	1	3	1	0	3	1	0	0
8	4	2,76	1	2	1	0	1	3	1	0	0	1	0	1	1	0	0
9	3	2,07	1	0	2	0	0	3	0	1	1	1	0	0	0	0	0
10	7	4,83	4	2	1	0	0	7	0	1	1	0	1	2	1	1	0
11	23	15,86	8	7	6	2	5	18	1	3	4	5	2	3	4	1	0
12	17	11,72	5	3	2	7	3	14	1	2	2	3	4	4	1	0	0
n	145		64	32	27	22	19	126	6	14	21	19	26	29	15	11	3
%			44,14		22,07		18,62		15,17		13,10		17,93		7,59		2,07

Tablo 2: 1997 Yılı RPT'ii sığır verileri
Table 2: The data of cattle with TRP in 1997.

Ay/Yıl	Yaş		Yaş/Yılı														
	Yerli	%	Eme	Sım-mental	Mêlez	Erkek	Dijî	1	2	3	4	5	6	7	8	9	≥10
1	6	6,32	1	2	1	0	6	0	1	3	1	0	0	1	0	0	0
2	12	12,68	6	5	1	0	11	0	3	1	1	5	1	1	0	0	0
3	15	15,79	6	3	3	2	13	1	1	5	1	3	2	1	1	0	0
4	11	11,58	5	1	1	4	2	9	0	1	2	2	0	3	2	1	0
5	13	13,68	6	3	2	2	3	10	1	2	3	4	1	0	1	0	0
6	5	5,26	0	2	3	0	5	0	2	2	2	0	1	0	0	0	0
7	6	6,32	0	3	3	0	6	0	3	1	1	0	0	0	1	0	0
8	1	1,05	0	0	1	0	1	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0
9	2	2,11	1	0	0	1	1	1	0	0	1	0	0	0	0	0	0
10	8	8,42	0	3	3	2	8	0	2	1	2	0	3	0	0	0	0
11	10	10,53	4	3	1	2	8	0	2	2	3	1	0	2	0	0	0
12	6	6,32	2	2	2	0	2	4	0	3	0	1	1	0	1	0	0
n	95		31	26	20	18	13	82	3	13	23	18	15	7	12	4	0
%			27,37		21,05		18,95		13,68		24,21		15,79		12,63		4,21

Tablo 7: İrka göre yıllar içinde RPT'li sığırların klimgimize gelen diğer sığırlara oranları.
Table 7: Ratio of cattle with TRP to the total number of cattle referred to our clinic in years according to breed.

Yıllar	İrklar			Metiz*	Toplam*	Toplam**
	Yerli*	Esmer*	Simmantal*			
1996	Toplam (n)	104	71	43	247	499
	RPT (n)	18	26	9	18	71
	RPT (%)	17,31	36,62	20,93	62,07	28,74
1997	Toplam (n)	89	34	48	41	390
	RPT (n)	31	26	20	18	95
	RPT (%)	34,83	76,47	41,67	43,90	24,36
1998	Toplam (n)	109	38	47	46	403
	RPT (n)	40	20	17	14	91
	RPT (%)	36,70	52,63	36,17	30,43	22,58
1999	Toplam (n)	158	54	51	60	556
	RPT (n)	64	32	27	22	137
	RPT (%)	40,51	58,18	52,94	36,67	24,64
2000	Toplam (n)	115	49	46	45	475
	RPT (n)	45	35	27	28	135
	RPT (%)	39,13	71,43	58,70	62,22	28,42
96-2000	Toplam (n)	575	246	235	221	2323
	RPT (n)	198	139	100	100	541
	RPT (%)	34,44	56,50	42,55	45,25	23,29

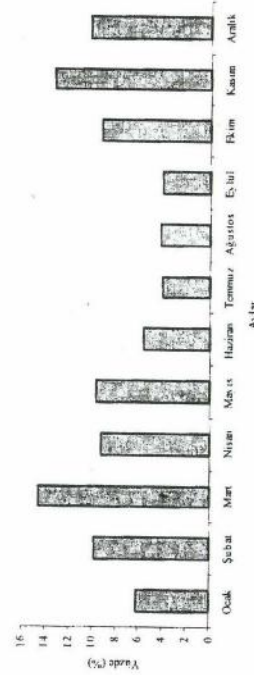
* Değerler bir yaş ve üstü yaşta ki sığırlar için geçerlidir
** Değerler tüm yaşlardaki sığırlar için geçerlidir

Tablo 5: 2000 yılı RPT'li sığır verileri.
Table 5: The data of cattle with TRP in 2000.

Aylar	n	%	Cinsler																
			İrka	Yerli	Esmer	Sim-mental	Metiz	Frak	Dış	1	2	3	4	5	6	7	8	9	>10
1	6	4,44	2	0	3	1	0	6	0	0	1	3	1	0	0	0	0	0	1
2	14	10,37	6	3	3	2	0	14	0	1	2	2	2	3	3	0	0	1	
3	24	17,78	8	7	3	6	3	21	2	1	5	3	6	4	1	1	0	1	
4	15	11,11	8	4	2	1	2	13	1	1	1	2	1	4	3	1	1	0	
5	14	10,37	6	1	3	4	2	12	0	1	2	1	5	4	0	0	0	1	
6	6	4,44	2	2	1	1	1	5	0	0	1	3	2	0	0	0	0	0	
7	3	2,22	0	2	0	1	0	3	0	1	1	1	0	0	0	0	0	0	
8	6	4,44	2	2	0	2	1	5	0	1	1	1	0	1	1	0	0	1	
9	7	5,19	1	3	2	1	1	6	1	2	0	1	1	0	0	2	0	0	
10	15	11,11	1	3	8	3	2	13	0	5	1	4	2	1	1	1	0	0	
11	12	8,89	4	6	0	2	3	9	2	4	2	2	1	0	1	0	0	0	
12	13	9,63	5	2	2	4	4	9	1	2	1	1	1	2	2	2	0	1	
n	135		45	35	27	28	19	116	7	19	17	22	23	21	12	7	2	5	
%			33,33	25,93	20,00	20,74	14,07	85,93	5,19	14,07	12,59	16,30	17,04	15,56	8,89	5,19	1,48	3,70	

Tablo 6: 1996-2000 yılları toplam RPT'li sığır verileri.
Table 6: The total data of cattle with TRP between 1996-2000.

Aylar	n	%	Cinsler															
			İrka	Yerli	Esmer	Sim-mental	Metiz	Frak	Dış	1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	33	6,24	11	7	10	5	4	29	2	1	8	6	5	6	3	0	0	2
2	52	9,83	23	16	7	6	4	48	1	7	9	8	11	7	4	3	2	0
3	79	14,93	29	23	11	16	13	66	7	7	16	13	17	9	4	5	0	1
4	53	10,02	24	9	8	12	10	43	5	5	3	10	6	12	8	3	1	0
5	49	9,26	25	9	6	9	7	42	1	5	6	7	10	11	3	3	0	3
6	29	5,48	11	6	7	5	1	28	1	2	4	4	6	6	2	4	0	0
7	25	4,73	9	8	5	3	1	24	0	3	9	4	2	5	1	1	0	0
8	22	4,16	10	6	2	4	3	19	2	4	3	3	2	4	2	1	0	1
9	22	4,16	6	3	6	7	4	18	2	5	4	5	1	3	0	2	0	0
10	47	8,88	10	9	19	9	6	41	1	10	8	8	7	3	7	3	0	0
11	72	13,61	22	29	11	10	11	61	5	11	11	15	12	5	11	2	0	0
12	54	10,21	18	14	8	14	12	42	4	11	3	9	10	6	6	3	0	2
n	537		198	139	100	100	76	461	31	71	84	92	89	77	51	30	3	9
%			37,43	26,28	18,90	18,90	14,37	87,15	5,86	13,42	15,88	17,39	16,82	14,56	9,64	5,67	0,57	1,70

Grafik 1: 1996-2000 yılları arasındaki RPT öngülünün aylık dağılımı.
Figure 1: Monthly distribution of TRP cases between 1996-2000.